

ส่อง...ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุข
Exploring Student Well-being Through the Lens of the Happy Workplace
Model: A Case Study at Prince of Songkla University, Pattani Campus

นัทธมน ราชเสน^{1*}

Nuttamon Ratchasen^{1*}

(Received: November 28, 2023; Revised: March 22, 2024; Accepted: April 24, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุข 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี กำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 367 คน จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .951 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างอิสระจากกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ความสุขในการใช้ชีวิตตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีคณะต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นถึงการดูแลการจัดสวัสดิการ และการบริการนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ นักศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกัน ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความสุข คือ 1) เพศ พบว่าเพศชาย จะมีความสุขในการใช้ชีวิตมากกว่าเพศหญิง และ 2) ที่พักระหว่างเรียนส่งผลต่อความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย จะมีความสุขมากกว่านักศึกษาที่พักนอกมหาวิทยาลัย

¹คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

¹Faculty of Political Science, Prince of Songkla University, Pattani Campus

*Corresponding author. E-mail: oil.nuttamon@gmail.com

คำสำคัญ: ความสุข การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย แนวคิดองค์กรแห่งความสุข

Abstract

This research aimed to achieve two primary objectives: 1) Assessing the levels of living happiness among undergraduate students at Prince of Songkla University (PSU), Pattani campus through the application of the Happy Workplace Model; and 2) Investigating the personal factors influencing happiness in the university life of undergraduate students at Prince of Songkla University, Pattani Campus. The sample group comprises 367 undergraduate students enrolled during the 2015 academic year at Prince of Songkla University, Pattani campus. The sample size for each faculty was determined using proportional stratified random sampling methodology, as outlined by Krejcie, Robert V., and Morgan, Daryle W., utilizing ready-made tables. The tool employed for data collection was the questionnaire based on the Happy Workplace Model, which exhibited a high reliability coefficient of .951. Data analysis was conducted using a variety of statistical methods including frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, as well as inferential statistics such as Independent-Samples t-test and One-way ANOVA.

The research findings indicate that the living happiness of undergraduate students at Prince of Songkla University, Pattani campus, as assessed through the Happy Workplace Model, was reported to be at a high level. Furthermore, upon comparing the level of happiness in university life among undergraduate students across various faculties, no significant difference was observed. These findings underscore that welfare arrangement and efficient student services at Prince of Songkla University, Pattani Campus effectively promote a high quality of life for all students, underpinned by principles of fairness and equality. The study identifies two key personal factors influencing happiness: 1) Male gender is associated with higher life satisfaction compared to females, and 2) Living in university dormitories positively impacts happiness levels compared to off-campus accommodation.

Keywords: Happiness, University life, Happy workplace model

บทนำ

กระบวนการทัศน์ของการพัฒนาสังคมและมนุษย์ในยุคปัจจุบันได้หันมาให้ความสำคัญในเรื่องความสุขของประชาชนเป็นหลัก ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องความสุขถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนในรัฐธรรมนูญของหลายประเทศทั่วโลก คำว่า "ความสุข" และ "ความเป็นอยู่ที่ดี" เป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ เช่น ประเทศภูฏาน โบลิเวีย เอกวาดอร์ ญี่ปุ่น เกาหลี และไนจีเรีย ฯลฯ บทบัญญัติแห่งความสุขนี้ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของกระบวนการยกระดับความสุขเข้าไปสู่อำนาจรัฐธรรมนูญ หรืออาจเรียกได้ว่า “เป็นการสร้างรัฐธรรมนูญแห่งความสุข” อันส่งผลกระทบต่อทางการเมืองและกฎหมายที่จะเป็นข้อกำหนดเป้าหมาย 3 ระดับ คือ ความสุขเป็นเป้าหมายของชาติ ความสุขเป็นกระบวนการนโยบาย และการแสวงหาความสุขในฐานะสิทธิมนุษยชน (Wan, 2023) สำหรับประเทศไทยแนวคิดเรื่องความสุขของประชาชนดังกล่าวได้ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาประเทศไทยอย่างชัดเจน นับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่เน้นให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยการเพิ่มศักยภาพของคน และให้คนได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นหลัก (ภัทรจิต จุมพล กอชโซลี, 2553) ซึ่งแนวทางการพัฒนาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเป็นแนวคิดที่ต่อเนื่องนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน สำหรับทิศทางการพัฒนาทางการศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาผู้เรียนด้วยเช่นเดียวกันตามทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับยุคสมัย เน้นความสุขของผู้เรียน และเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 กำหนดไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” (ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์, 2562)

แม้ว่าแนวคิดเรื่องความสุขจะเป็นบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในหลาย ๆ ประเทศ และในประเทศไทยเองก็ให้ความสำคัญกับเรื่องความสุขของผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่สถานการณ์ความสุขของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษากลับแปรผกผันกับการให้ความสำคัญในเรื่องความสุขดังกล่าว Jiang et al. (2022) ให้ข้อมูลว่า ความสุขของนักศึกษามหาวิทยาลัยทั่วโลกอยู่ในระดับต่ำ และในปี 2560 พบว่าบุคคลที่มีอายุ 18-25 ปี มีอัตราการเป็นโรคซึมเศร้าสูงสุดที่ร้อยละ 13.1 ในขณะที่ความคิดฆ่าตัวตายสูงเป็น 2 เท่าของกลุ่มอายุอื่น และการฆ่าตัวตายยังสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นถึง 4.5 เท่า สอดคล้องกับข้อมูลของ Asghar et al. (2022) ที่กล่าวว่า นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ระดับปริญญาตรีมีความวิตกกังวลและภาวะซึมเศร้าอยู่ในระดับสูง อีกทั้งสภาพแวดล้อมและสถานศึกษาไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนและการใช้ชีวิตและเป็นส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดความเครียดแก่ผู้เรียน และข้อค้นพบในงานวิจัยของ Ibrahim (2018) พบว่า ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์อยู่ในระดับต่ำ สาเหตุเพราะวิธีการจัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก บรรยากาศและสิ่งจูงใจผู้เรียน

จากที่กล่าวมาทำให้ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญของความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของประเทศไทย เพราะนักศึกษาระดับปริญญาตรี หรือบุคคลที่มีอายุ 18-25 ปี เป็นช่วงวัยที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ความสามารถ ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพหลังจบการศึกษาออกไป อันเชื่อมโยงสู่การเป็นประชากรที่มีคุณภาพที่จะเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติต่อไป ดังนั้น ความสุขในการใช้ชีวิตในการศึกษาระดับปริญญาตรีจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นมาตรการจัดการศึกษาที่ดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อีกช่องทางหนึ่ง การวิจัยนี้จึงต้องการสำรวจความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เนื่องจากงานวิจัยเกี่ยวกับความสุขของนักศึกษายังมีค่อนข้างน้อยในประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาวิจัยในต่างประเทศ โดยได้นำแนวคิดเรื่ององค์กรแห่งความสุข (Happy workplace) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับความนิยมโดยชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ (2556) นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยนี้ เพราะมีความครอบคลุมในมิติต่าง ๆ ของชีวิตมนุษย์ ได้แก่ สุขภาพดี (Happy body) น้ำใจงาม (Happy heart) การมีเศรษฐกิจดี (Happy money) การรู้จักผ่อนคลาย (Happy relax) การหาความรู้ (Happy brain) การมีคุณธรรมจริยธรรม (Happy soul) ครอบครัวดี (Happy family) สังคมดี (Happy society) ซึ่งงานวิจัยนี้ นอกจากทำให้ทราบความสุขของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในประเทศไทยแล้วยังสะท้อนถึงการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และนโยบายการจัดการศึกษาของภาครัฐในประเทศไทยอีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุข
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัยนี้ได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับความสุข การศึกษาที่ยั่งยืน และแนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งความสุข โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาที่ยั่งยืน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547) ได้เสนอการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนบนแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาใน 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีสมดุล

ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ปัญญา และสังคม 2) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ การเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 3) การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 4) การปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาที่เชื่อมโยงทุกภาคส่วนของสังคมให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดในมุมมองทางศาสนาตามแนวความคิดของพระมหาวุฒิชัย วชิรเมธี (2555) ที่ได้นำเสนอการศึกษาที่ดีและถูกต้อง 4 ด้าน ได้แก่ 1) มีพัฒนาการทางกาย 2) มีพัฒนาการทางสังคม 3) มีพัฒนาการทางจิต และ 4) มีพัฒนาการทางปัญญา ซึ่งมีความสอดคล้องกับแผนแม่บทการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และทฤษฎีการเรียนรู้ที่สนับสนุนฐานสมรรถนะ โดยประเด็นที่สำคัญหรือจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ การเรียนรู้ที่มีความสุขของผู้เรียน เพราะหากผู้เรียนมีความสุข ก็จะส่งผลต่อความสงบสุขของชุมชน สังคม จนถึงระดับโลกตามมา ดังนั้น แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข จึงเป็นแนวคิดที่สำคัญมากตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะถือเป็นเรื่องสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ที่มีความสุขของผู้เรียนที่ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนในยุคสมัยปัจจุบัน

2. แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข

การเรียนรู้ที่มีความสุข หมายถึง การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเกิดความรักความศรัทธาในการแสวงหาความรู้ การเปิดใจ และเปิดโอกาสให้แก่ตนเองได้มีประสบการณ์ที่แปลกใหม่ มีความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้อย่างตัวคนเดียว การจัดการเรียนการสอน และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ด้วยบรรยากาศแห่งการผ่อนคลาย มีความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีความกระตือรือร้น กล้าลองผิดลองถูก เพื่ออยากพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง เห็นถึงความสามารถและศักยภาพของตนเอง ปานทิพย์ พอดี (2564) ได้นำเสนอรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขแบบ (FART): Happy learning pattern (FART) มีองค์ประกอบ คือ 1) สัมพันธภาพในครอบครัว 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 3) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน 4) คุณภาพการสอนของครู ในขณะที่ จรัสศรี เพ็ชรคง และพัทธวรรณ ชูเลิศ (2560) ได้กล่าวถึงปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียนไว้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) ลักษณะของผู้สอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข 2) บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข 3) กระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน และ 4) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ที่มีความสุข

3. แนวคิดเกี่ยวกับองค์กรแห่งความสุข

องค์กรแห่งความสุขเป็นแนวคิดที่พัฒนามาจากเรื่องการสร้างความสุขในที่ทำงาน ริเริ่มโดยนายแพทย์ชาญวิทย์ วสันต์นารัตน์ โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ คนทำงานมีความสุข (Happy people) ที่ทำงานน่ายุ่ (Happy home) และชุมชนสมานฉันท์ (Happy teamwork) โดยงานวิจัยนี้ ได้นำแนวคิดความสุข 8 ประการ หรือ Happy 8 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดคนทำงานมีความสุขมาประยุกต์ใช้

สำหรับการออกแบบข้อคำถามที่ใช้สำหรับวัดความสุขของนักศึกษาในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมถึงแนวคิดความสุข 8 ประการ มีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนา นักศึกษาในมิติต่าง ๆ ทั้งการพัฒนาตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการสร้างสรรค์สังคมที่ดี ประกอบด้วย 1) สุขภาพดี 2) น้ำใจงาม 3) การมีเศรษฐกิจดี 4) การรู้จักผ่อนคลายเป็น 5) การหาความรู้ 6) การมีคุณธรรมจริยธรรม 7) ครอบครัวดี และ 8) สังคมดี (แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, 2552)

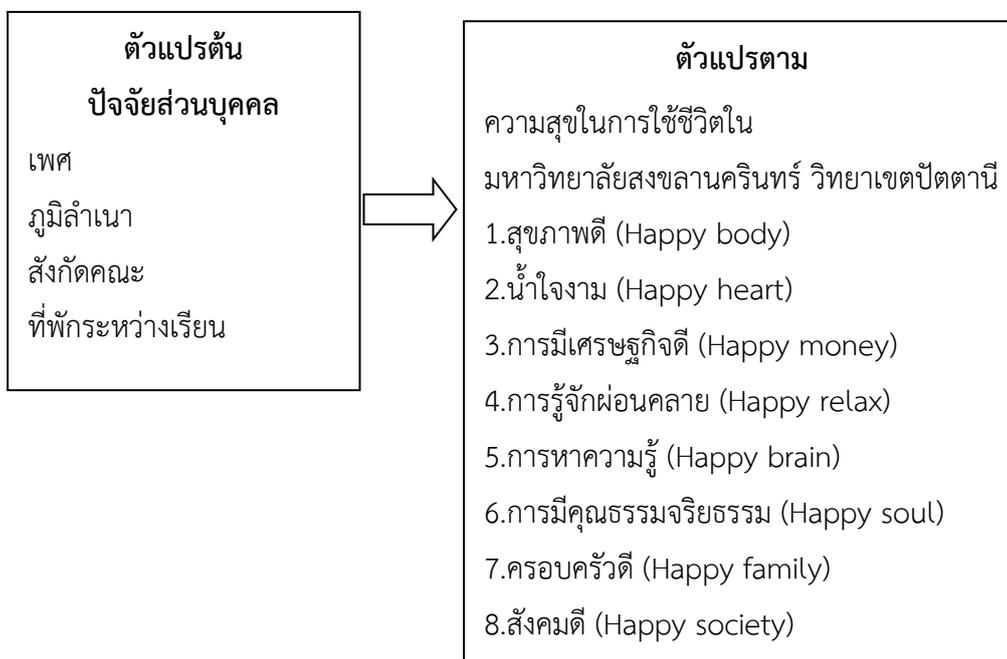
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วันชัย ธรรมสังการ และคณะ (2550) ได้จัดทำวิจัย เรื่อง แลลึกในการจัดการและการพักอาศัยในหอพักสู่หนทางแห่งความสุขและคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ พบว่า ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาพักอาศัยในหอพักอย่างมีความสุข แก่ ประสบการณ์การปรับตัว การมีจิตสำนึกสาธารณะ การมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การได้รับบริการ และการรักษาความปลอดภัย โดยปัจจัยทั้งหมดจะบรรลุผลได้ต้องผ่านการสื่อสารและบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่มีภูมิหลังต่างกัน จะมีคุณลักษณะความพึงพอใจและคุณภาพชีวิตในแง่ความสุขแตกต่างกัน

ชญชน ไชบุญตัน (2559) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า ความสุขในการเรียนของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา คือ ตัวแปรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ตัวแปรลักษณะของอาจารย์ ตัวแปรลักษณะของนักศึกษา ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ตัวแปรสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และตัวแปรสภาพครอบครัวตามลำดับ

Ibrahim (2018) ได้ทำการศึกษา เรื่อง The happiness of undergraduate students at one university in the United Arab Emirates โดยการวัดความสุขใน 7 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยส่วนบุคคล 2) สถาบันการศึกษา 3) ครอบครัว 4) ความสัมพันธ์ทางสังคม/เพื่อน 5) สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิต 6) อีสราภาพ และ 7) ความมั่นคงทางการเงินในอนาคต พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสุขปานกลางในการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย โดยนักศึกษหญิงมีความสุขมากกว่านักศึกษาชาย และนักศึกษาวาหรับเอมิเรตส์มีความสุขมากกว่านักศึกษาที่ไม่ใช่ชาวอาหรับเอมิเรตส์

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยและสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีแตกต่างกัน

วิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ประจำปีการศึกษา 2558 ชั้นปีที่ 1-4 (รหัสนักศึกษา 55-58) จำนวน 8,522 คน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2558) สาเหตุที่เลือกศึกษาในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากแนวคิดเรื่องความสุขเริ่มเป็นที่ศึกษากันในวงกว้างของประเทศไทย แต่ยังคงจำกัดในสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาและปัจจัยภายนอกอื่น ๆ เช่น ปัญหาโรคซึมเศร้า ความเครียดที่เกิดขึ้นในวัยรุ่น รวมถึงสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ยังคงความรุนแรงในช่วงเวลาดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 367 คน จากการใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (วรรณลักษณ์ เมียดเกิด, 2560) และสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (สิน พันธุ์พินิจ, 2549) เพื่อกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละคณะ ดังนี้ ได้แก่ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 84 คน นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 129 คน นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 36 คน นักศึกษาคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 6 คน นักศึกษาคณะวิทยาการสื่อสาร จำนวน 27 คน นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ จำนวน 34 คน นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 5 คน และวิทยาลัยอิสลามศึกษา (คณะวิทยาการอิสลาม) จำนวน 46 คน

คณะ	ประชากร/คน	กลุ่มตัวอย่าง/คน
คณะศึกษาศาสตร์	1,960	84
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2,991	129
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	835	36
คณะศิลปกรรมศาสตร์	127	6
คณะวิทยาการสื่อสาร	637	27
คณะรัฐศาสตร์	779	34
คณะพยาบาลศาสตร์	117	5
วิทยาลัยอิสลามศึกษา (คณะวิทยาการอิสลาม)	1,076	46
รวม	8,522	367

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุข และแนวคิดองค์กรแห่งความสุข รวมถึงการสร้างแบบสอบถามที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดนิยามศัพท์การวิจัยครั้งนี้ ในที่นี้ คือ ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย และแนวคิดองค์กรแห่งความสุข ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพดี 2) ด้านน้ำใจงาม 3) การมีเศรษฐกิจดี 4) การรู้จักผ่อนคลาย 5) การหาความรู้ 6) การมีคุณธรรมจริยธรรม 7) ครอบครัวดี 8) สังคมดี จากนั้นสร้างรายการคำถามของแบบสอบถาม โดยให้ครอบคลุมตามนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ และผู้มีความรู้หรือเกี่ยวข้องด้านการจัดบริการและสวัสดิการ

นักศึกษารวมถึงการพัฒนานักศึกษา เพื่อตรวจแก้ไขสำนวนของข้อความ และตรวจความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยข้อความทุกข้อผ่านเกณฑ์การประเมินมีค่าตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป นำแบบประเมินที่ผ่านการคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's alpha coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในครั้งนี้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .951 เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามที่กำหนดแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลจริง เพื่อการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำหนังสือจากคณะรัฐศาสตรมหาวิทาลัยสงขลานครินทร์ ถึงคณบดีของแต่ละคณะเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือนักศึกษาในการตอบแบบสอบถามตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้ของแต่ละคณะ เป็นไปด้วยความสมัครใจและยินดีที่จะตอบแบบสอบถาม จำนวน 367 ชุด

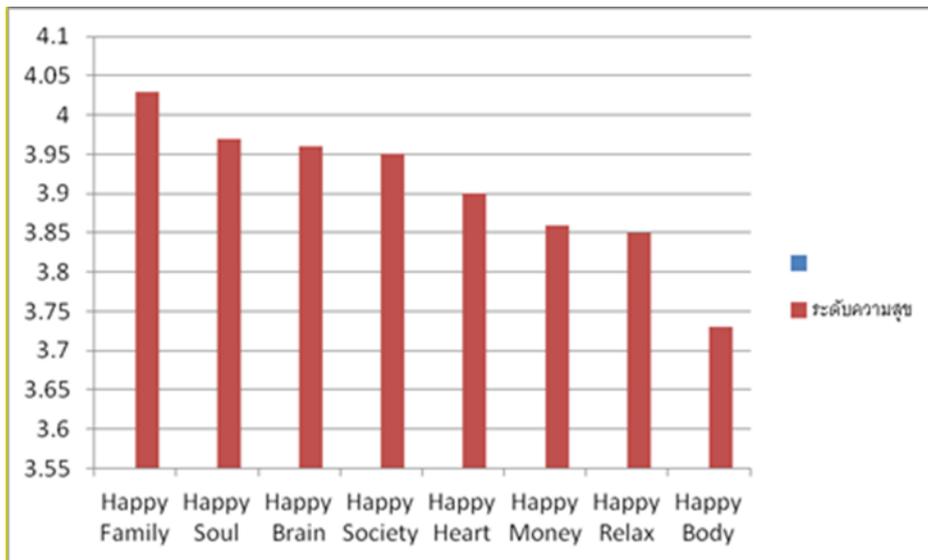
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อวิเคราะห์และอธิบายลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล และสถิติเชิงอ้างอิง (Inferential statistic) โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระจากกัน (Independent-samples t-test) สำหรับตัวแปรที่มี 2 กลุ่มตัวอย่าง และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) สำหรับตัวแปรที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป กำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ 0.05

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเพศชาย มีจำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 เพศหญิง มีจำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 53.4 มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดปัตตานี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 จังหวัดยะลา จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 จังหวัดนราธิวาส 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.6 และจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 17 สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 คณะวิทยาการสื่อสาร จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 นักศึกษาคณะรัฐศาสตร์ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และวิทยาลัยอิสลามศึกษา (คณะ

วิทยาการอิสลาม) จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ที่พักอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 หอพักในกำกับมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 และที่พักอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัยฯ จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6

ภาพที่ 2 ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุข 8 ประการ

ผลการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รายละเอียดดังตารางที่ 1 และตารางภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีตามแนวคิดองค์การแห่งความสุข 8 ประการ

แนวคิดองค์การแห่งความสุข 8 ประการ	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
Happy family (ครอบครัวดี)	4.03	.492	มากที่สุด
Happy soul (การมีคุณธรรมจริยธรรม)	3.97	.479	มาก
Happy brain (การหาความรู้)	3.96	.470	มาก
Happy society (สังคมดี)	3.95	.463	มาก
Happy heart (น้ำใจงาม)	3.90	.514	มาก
Happy money (การมีเศรษฐกิจที่ดี)	3.86	.555	มาก
Happy relax (การรู้จักผ่อนคลาย)	3.85	.496	มาก
Happy body (การมีสุขภาพดี)	3.73	.595	มาก
ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	3.90	.412	มาก

ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสุขด้าน Happy family (ครอบครัวดี) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.03 รองลงมา คือ ความสุขด้าน Happy soul (การมีคุณธรรมจริยธรรม) มีค่าเฉลี่ย 3.97 และมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสุขด้าน Happy body (การมีสุขภาพดี)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์เพศกับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	t
ชาย	171	3.99	.38	3.85***
หญิง	196	3.83	.43	

*** P < .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เพศที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ภูมิลำเนาเกี่ยวกับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	t
สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	303	3.92	.41	1.856
นอกเหนือสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	63	3.82	.39	

*P < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ภูมิลำเนาที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การสังกัดคณะกับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	F
คณะศึกษาศาสตร์	84	3.96	.36	.557
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	129	3.90	.44	
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	36	3.94	.45	
คณะวิทยาการสื่อสาร	27	3.81	.41	
คณะศิลปกรรมศาสตร์	6	3.84	.35	
คณะรัฐศาสตร์	34	3.89	.41	
คณะพยาบาลศาสตร์	5	3.86	.53	
วิทยาลัยอิสลามศึกษา	46	3.87	.42	
รวม	367	3.90	.41	

*P < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การสังกัดคณะที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ที่พักระหว่างเรียนกับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	F
หอพักมหาวิทยาลัย	161	3.96	.44	3.239*
หอพักในกำกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	35	3.93	.51	
อาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย/พักนอกมหาวิทยาลัย	171	3.85	.63	
รวม	367	3.90	.41	

*P < .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ที่พักระหว่างเรียนที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า “ระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อยู่ในระดับปานกลาง” จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 สมมติฐานนี้จึงไม่ได้รับการยอมรับ ในที่นี้ผู้วิจัยอภิปรายได้ดังนี้ จากผลการศึกษาของจรัสศรี เพ็ชรคง และพัทธวรรณ ชูเลิศ (2560) พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีระดับความสุขในการเรียนรู้ในระดับดี โดยปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย ได้แก่ 1) สาระวิชาในหลักสูตรและการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ 2) คุณลักษณะของอาจารย์ที่มีประสิทธิภาพ 3) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ 4) การบริการด้านการสืบค้นและกิจกรรมพัฒนานักศึกษา 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิด การแก้ปัญหา และการประเมินผลที่เหมาะสม และ 6) ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชากับตารางการเรียน สอดคล้องกับผลการค้นพบในงานวิจัยของธัญชน ใจบุญตัน (2559) พบว่า ความสุขในการเรียนของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมสูงสุดต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา คือ ตัวแปรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ ตัวแปรลักษณะของอาจารย์ ตัวแปรลักษณะของนักศึกษา ตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเอง ตัวแปรสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย และตัวแปรสภาพครอบครัวตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ที่พบว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และองค์ประกอบความสุข

ทั้ง 8 ประการ ได้แก่ 1) ความสุขด้าน Happy family (ครอบครัวดี) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 2) ความสุขด้าน Happy soul (การมีคุณธรรมจริยธรรม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 3) ความสุขด้าน Happy brain (การหาความรู้) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 4) ด้าน Happy society (สังคมดี) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 5) ความสุขด้าน Happy heart (น้ำใจงาม) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 6) ความสุขด้าน Happy money (การมีเศรษฐกิจที่ดี) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 7) ความสุขด้าน Happy relax (การรู้จักผ่อนคลาย) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 และ 8) ความสุขด้าน Happy body (สุขภาพดี) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

จากข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญและใส่ใจดูแลผู้เรียนในทุกมิติจึงทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสุขในการใช้ชีวิตและการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีเองก็เช่นเดียวกันที่มีความสุขในการใช้ชีวิตในระดับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีอยู่ในระดับสูง จากข้อมูลองค์กรแห่งความสุขทั้ง 8 ด้านพบว่าคะแนนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมากขึ้นไปทุกข้อ ทั้งด้าน Happy family (ครอบครัวดี) ด้าน Happy soul (การมีคุณธรรมจริยธรรม) ด้าน Happy brain (การหาความรู้) ด้าน Happy society (สังคมดี) ด้าน Happy heart (น้ำใจงาม) ด้าน Happy money (การมีเศรษฐกิจที่ดี) ด้าน Happy relax (การรู้จักผ่อนคลาย) ด้าน Happy body (สุขภาพดี) นอกจากนี้ข้อมูลยังสะท้อนให้เห็นถึงการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในทุกมิติของช่วงระยะเวลาในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า “ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีแตกต่างกัน” ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ตัวแปรเพศ และตัวแปรที่พักระหว่างเรียน แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สมมติฐานนี้ จึงได้รับการยอมรับ ในบริบทนี้อธิบายผลได้ว่า

เพศ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษาเพศชายมีระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาเพศหญิง จากปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ ด้านน้ำใจงาม การมีเศรษฐกิจที่ดี การรู้จักผ่อนคลาย การหาความรู้ และการมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นตัวชี้วัดการมีความสุขของนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง ในงานวิจัยนี้ ทั้งนี้เพราะนักศึกษาชายส่วนใหญ่มักใช้ชีวิตสบาย ๆ ไม่ยุ่งยาก ไม่มีพิธีรีตอง ปรับตัวได้ง่าย ชอบเล่นกีฬา การยึดมั่นในหลักศาสนาโดยการประกอบศาสนกิจอย่างเคร่งครัด การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ระหว่างกัน และมักให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้นักศึกษาเพศชายมีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยมากกว่านักศึกษาเพศหญิง สอดคล้องกับข้อค้นพบของวันชัย ธรรมสังการ

และคณะ (2550) ที่พบว่าเพศชายมีการปรับตัว มีความพึงพอใจด้านการให้บริการ และมีคุณภาพชีวิตในแง่ความสุขมากกว่านักศึกษาหญิง

ที่พักระหว่างเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า นักศึกษาที่พักระหว่างเรียน คือ ในหอพักมหาวิทยาลัย มีความสุขในการใช้ชีวิตมากกว่านักศึกษาที่พักในหอพักในกำกับมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และอาศัยอยู่นอกมหาวิทยาลัย/พักนอกมหาวิทยาลัย ตามลำดับ ด้วยเหตุผลที่สำคัญ คือ การที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่นักศึกษาครอบคลุมในทุกด้านทั้งในเรื่องของปัจจัย 4 การส่งเสริมการประกอบศาสนกิจทางศาสนา การมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ การส่งเสริมสุขภาพกายและใจ รวมถึงการจัดบริการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษาที่ได้พักอาศัยในหอพักมหาวิทยาลัยฯ เกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ปลอดภัย ได้รับการบริการในด้านต่าง ๆ และได้รับการดูแลและช่วยเหลือกันเสมือนคนในครอบครัวระหว่างผู้ปกครองหอพัก คณะกรรมการหอพัก และนักศึกษาที่พักในหอพักมหาวิทยาลัย จึงอาจกล่าวได้ว่าการพักในหอพักมหาวิทยาลัยทำให้นักศึกษามีสังคมดี ส่งเสริมการมีคุณธรรมจริยธรรม อีกทั้งส่งเสริมด้านครอบครัวที่ผู้ปกครองมั่นใจว่าบุตรหลานมีความปลอดภัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเมื่อได้พักในหอพักมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับ ปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาพักอาศัยในหอพักอย่างมีความสุข ได้แก่ ประสบการณ์การปรับตัว การมีจิตสำนึกสาธารณะ การมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก การได้รับการบริการ และการรักษาความปลอดภัย ในงานวิจัยของวันชัย ธรรมสัจการ และคณะ (2550)

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ภูมิลำเนา และการสังกัดคณะไม่แตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีไม่แตกต่างกัน สมมติฐานนี้จึงไม่ได้รับการยอมรับ ในที่นี้ผู้วิจัยอภิปรายได้ว่า จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยฯ มีการดูแลนักศึกษาและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาจากภูมิลำเนาต่าง ๆ รวมถึงนักศึกษาแต่ละคณะทั้ง 8 คณะ อย่างเป็นธรรมและมีความเท่าเทียมกัน จึงทำให้ระดับความสุขฯ ไม่แตกต่างกัน โดยสามารถแสดงค่าเฉลี่ยระดับความสุขของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยฯ ของแต่ละคณะเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) คณะศึกษาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.96 2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 3.94 3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.90 4) คณะรัฐศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.89 5) คณะวิทยาลัยอิสลามศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.87 6) คณะพยาบาลศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.86 7) คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย 3.84 และ 8) คณะวิทยาการสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 3.81 แต่เมื่อพิจารณาลงไปรายละเอียดพบว่าบางคณะอาจมีระดับค่าเฉลี่ยแตกต่างกันในส่วนของคุณสมบัติที่มีคะแนนลำดับสูงสุดกับคณะที่มีคะแนนลำดับต่ำสุด ทำให้วิเคราะห์ได้ว่า ถึงแม้ในภาพรวมมหาวิทยาลัยฯ มีการดูแลนักศึกษาและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ทำให้นักศึกษาแต่ละคณะอย่างเป็นธรรมและมีความเท่าเทียมกันแล้วนั้น แต่อาจมีปัจจัยในส่วนของคุณสมบัติ เช่น ความยาก-ง่ายของหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน ค่าหน่วยกิตของแต่ละคณะ

การดูแลและจัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาของคณะ ฯลฯ อาจส่งผลต่อระดับความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยฯ ด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Asghar et al. (2022) พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ระดับปริญญาตรี ได้แก่ การสนับสนุนจากอาจารย์ ประสบการณ์การเรียนรู้ สภาพแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้ ฐานะทางเศรษฐกิจ โอกาสในการฝึกปฏิบัติด้านวิศวกรรมศาสตร์ การจัดระเบียบงาน และการปฐมนิเทศงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอิทธิพล อินทวิษณุ (2550) พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุข ได้แก่ ด้านชีวิตครอบครัว ด้านการมีสาธารณูปโภค ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการที่ดีทั้งภาครัฐและเอกชน ด้านการมีรายได้และการกระจายรายได้ ด้านการมีงานทำอย่างทั่วถึง และด้านความรู้และการศึกษา ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม จึงส่งผลต่อความสุขในภาพรวมด้วยเช่นเดียวกัน

สรุปผลการวิจัย

ความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและระดับคณะ โดยองค์ประกอบความสุขตามแนวคิดองค์กรแห่งความสุขทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด และปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และที่พักระหว่างเรียนเป็นตัวแปรที่สำคัญสำหรับความสุขในการใช้ชีวิตในการเรียนระดับมหาวิทยาลัย ส่วนตัวแปรภูมิภคณา และคณะที่สังกัดไม่มีความแตกต่างในเรื่องความสุขของการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย หากมหาวิทยาลัยได้มีการบริหารจัดการ ดูแลนักศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม ดังนั้น จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึงการดูแล การจัดสวัสดิการ และการบริการนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี อันสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน และการศึกษาที่ดี อันจะเป็นต้นแบบของสถานศึกษาที่สร้างความสุขในการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตที่ดีในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนักศึกษาระดับปริญญาตรีต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีส่งผลต่อความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะมีความสุขน้อยกว่าเพศชาย ดังนั้น เพื่อให้นักศึกษาหญิงมีความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยเพิ่มมากขึ้น มหาวิทยาลัยฯ ควรคำนึงถึงการดูแลและจัดสวัสดิการให้นักศึกษาหญิงอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เนื่องจากนักศึกษาหญิงมีจำนวนมากกว่านักศึกษาชาย

2. ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาที่มีที่พักระหว่างเรียนต่างกันส่งผลต่อความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยจะมีความสุขมากกว่านักศึกษาที่พักหอพักนอกมหาวิทยาลัย เนื่องจากนักศึกษาที่พักในหอพักมหาวิทยาลัยสามารถเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ รวมถึงได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น กรณีการป้องกันอัคคีภัย การมีแม่บ้าน/คณะกรรมการหอพักคอยดูแลตลอดการอยู่ในหอพัก ความปลอดภัย ความสะอาด ฯลฯ ดังนั้น เพื่อการเสริมสร้างความสุขในการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยระหว่างที่กำลังศึกษา มหาวิทยาลัยฯ ควรให้ความสำคัญกับนักศึกษาที่พักในหอพักนอกมหาวิทยาลัยฯ ด้วยเช่นเดียวกัน เช่น การจัดกิจกรรมพบปะนักศึกษานักศึกษาที่พักหอพักนอกเพื่อสอบถาม/รับฟังปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรม/โครงการเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น เช่น การป้องกันอัคคีภัย การดูแลความสะอาดที่พักอย่างถูกสุขลักษณะ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ฯลฯ

3. การนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินการและการประเมินผลประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดูแล การจัดสวัสดิการ และการบริการนักศึกษาในภาพรวมของหน่วยงานต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขของนักศึกษา เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรและพัฒนาองค์กรให้เกิดเป็นองค์กรแห่งความสุขที่แท้จริงและยั่งยืนต่อไป

รายการอ้างอิง

- เกரியงค์ศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *การศึกษาด้วยสร้างคุณธรรมก่อวิกฤตสังคมทราวม*. ม.ป.ท.
- จรัสศรี เพ็ชรคง และพัทธวรรณ ชูเลิศ. (2560). *ปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีจกริรัช สถาบันพระบรมราชชนก* (รายงานการวิจัย). สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ชาญวิทย์ วสันต์นารัตน์. (2556). *มาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ*. สองขาครีเอชั่น.
- ธัญชน ใจบุญตัน. (2559). *ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2552). *มาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ*. แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2562). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปานทิพย์ พอดี. (2564). รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุข (FART) HAPPY learning pattern (FART). วารสารวิชาการสังคมมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 11(2) 78-89.
- พระมหาอุทัย วชิรเมธี. (2555). ทางสายกลางของการพัฒนา. การพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธกับเศรษฐกิจ. โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ภัทรจิต จุมพล กอชโซลี. (2553). การวัดความสุข. วารสารเศรษฐกิจและสังคม, 47(3), 34-38.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2558, 12 พฤษภาคม). สถิตินักศึกษา. <https://regist.psu.ac.th/main/?page=stat>
- วรรณลักษณ์ เมียนเกิด. (2560). การวิจัยในงานสังคมสงเคราะห์. จรัลสนิทวงศ์การพิมพ์.
- วันชัย ธรรมสังการ, ณัฐยา ชูถึง, ภาสกร สวนเรือง และพลภัทร น้อยพันธ์. (2550). แลลึกในการจัดการและการพักอาศัยในหอพักสู่หนทางแห่งความสุขและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ (รายงานการวิจัย). คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ สงขลา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2549). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2). จุฬาลงกรณ์พิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579. พรึกหวานกราฟฟิค.
- อิทธิพล อินทวิชญ. (2550). สสำรวจระดับความสุขของประชาชน กรณีศึกษาเขตพื้นที่เทศบาลตำบลโคกกลอย อำเภอดงหลวง จังหวัดพังงา [การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Asghar, M., Minichiello, A., & Iqbal, A. (2022). Perceived Factor Contributing to the Subjective Wellbeing of Undergraduate Engineering Students: An Exploratory Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(23), 16284. <https://doi.org/10.3390/ijerph192316284>
- Ibrahim, A. (2018). The happiness of undergraduate students at one university in the United Arab Emirates. *International Journal of Research Studies in Education*, 7(3), 49-61. <https://doi.org/10.5861/ijrse.2017.1804>
- Wan, T. (2023). Constitutionalization of Happiness: A Global and Comparative Inquiry. *German Law Journal*, 24(7), 1209–1236. <https://doi.org/10.1017/glj.2023.84>

Jiang, Y., Lu, C., Chen, J., Miao, Y., li, Y., & Deng, Q.(2022). Happiness in University Students: Personal, Familial, and Social Factors: A Cross-Sectional Questionnaire Survey. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(8), 4713. [http s://doi.org/10.3390/ijerph19084713](http://doi.org/10.3390/ijerph19084713)